

Verkiezingsprogramma

OnsLingewaard

2022²⁰²³₂₀₂₄₂₀₂₅ 2026

Voorwoord

Woensdag 16 maart 2022 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. VVD Lingewaard staat voor vrijheid en samenwerken. Vandaar dat onze titel voor deze verkiezingen luidt: **OnsLingewaard!**

Bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen is de VVD in ons Lingewaard de grootste partij geworden. Hiermee stonden wij aan de basis van het coalitieakkoord. Samen met de inwoners uit Lingewaard hebben we de afgelopen jaren veel bereikt. Zo hebben we flinke stappen rondom duurzaamheid gezet en het sportpark aan de Bloemstraat is vernieuwd. Wij hebben gewerkt aan woningbouw door diverse inbreidingslocaties in iedere kern te faciliteren, maar ook door de realisatie van woonwijken in Huissen (Loovelden en de Bloemstraat), in Gendt (Vleumingen) en in Bemmelen (de Plakse Wei). Met de plannen voor toekomstige woningen in Huissen (Driegaarden), Haalderen (Hof van Klein Baal), Doornenburg (Blauwe Hoek), Bemmelen (Zandsestraat) en in Angeren (De Poel) willen we nog meer woningen realiseren. Daarnaast hebben we met de verkoop van bedrijfsterreinen veel werkgelegenheid kunnen scheppen in de gemeente.

Maar we willen meer, veel meer. In dit verkiezingsprogramma met de titel 'Ons Lingewaard' beschrijven wij de plannen die de VVD Lingewaard met onze prachtige gemeente heeft. Hierin willen wij benadrukken dat onze gemeente een samenspel is van verschillende kernen. Iedere kern heeft zijn eigen achtergrond en historie. Dit willen wij koesteren. Wij willen vooral onze inwoners, ondernemers en verenigingen in hun kracht zetten. Door samen te werken, kunnen zij deze gemeente nog mooier maken. Want voorspoed, geluk en welzijn van de inwoners in onze kernen wordt volgens ons niet geregeld in de gemeenteraad.

Hoe minder ons, de inwoners en ondernemers, voorgeschreven wordt wat te doen, hoe meer ruimte we krijgen om ons geluk en welzijn na te streven. In onze gemeente zijn er talloze voorbeelden die hiervan het bewijs zijn. Denk daarbij aan de vele inwonersinitiatieven, wijk- en dorpsontwikkelplannen, Lingewaard Doet en de vele verenigingen die ons Lingewaard rijk is.

Volgens ons, liberalen, heeft de overheid te zorgen voor kerntaken als veiligheid, bereikbaarheid, goed en toegankelijk onderwijs, liefdevolle zorg en een dak boven je hoofd. Verder garandeert de gemeente vrijheid en rechtvaardigheid. Vrijheid om je leven vorm te geven en kansen te pakken. Rechtvaardigheid om te voorkomen dat het ene individu (vereniging of ondernemer) een ander het leven lastig maakt. Niets meer, maar ook niets minder.

Dit verkiezingsprogramma is niet bedoeld om uitputtend te zijn. We streven ook niet naar allerlei beloftes die niet waar te maken zijn. Uiteindelijk worden keuzes in gezamenlijk overleg gemaakt, waarbij de feiten en omstandigheden van belang zijn.

Is '**OnsLingewaard**' ook jouw Lingewaard? Stem dan op volksvertegenwoordigers met de voeten in de Betuwse klei en de wortels in de Lingewaardse samenleving.

Stem woensdag 16 maart op VVD Lingewaard.

Kernboodschap

De VVD is trots op Lingewaard en haar inwoners, ondernemers en verenigingen. Lingewaard is een groene gemeente die bestaat uit de kernen Angeren, Bemmeler, Doornenburg, Gendt, Haalderen, Huissen en Ressen. Het heeft een plattelands karakter en een bourgondische inslag en dat zie je terug in de verschillende activiteiten die iedere kern zo speciaal maakt. Activiteiten zoals de kermessen, schutters- en gildefeesten, carnaval, muziek- en cultuurfesten enzovoorts. Het zijn er eigenlijk te veel om op te noemen. De VVD ondersteunt deze evenementen waar het kan en zal dat ook de komende periode blijven doen. Ze vormen immers een belangrijk onderdeel van ons zijn.

Een ander onderdeel dat ons bindt, is sport en cultuur. Zelf sporten of supporter zijn van een club geeft saamhorigheid en is goed voor je. VVD Lingewaard heeft daarom een warm hart voor sport. Voor jong én oud. Niet alleen vanaf de zijlijn, maar ook in het veld. Voor de komende periode zal sport en cultuur ook een centrale rol spelen in verdere ontwikkelingen. Dit hoeft niet alleen met gemeentegeld, maar kan ook met stimuleren van initiatieven rondom huisvesting of het oprichten en onderhouden van een vereniging. Struinen door de tuinen, de Theaterkerk, de padelbanen in Huissen, de openclubgedachte, jaarrond sporten en vele andere initiatieven zijn hiervan mooie voorbeelden. De realisatie van de multifunctionele accommodatie in Huissen zal een verrijking van het centrum van Huissen zijn en onderkomen bieden aan vele verenigingen en initiatieven. De vernieuwbouw van de sporthallen in de kernen zal volgens ons op basis van behoefte en realisme worden ingevuld.

De crisis in de woningbouw raakt ook Lingewaard. Het hebben van een huis is belangrijk. Iedereen wil een plek hebben waar je je veilig en prettig voelt. Daarom willen wij inzetten op het bouwen in iedere kern. Zo kunnen starters/jongeren, ouderen en gezinnen wonen waar ze willen. Ook als ze in hun eigen kern willen blijven wonen. Drie generaties in een kern. Daarnaast moeten de woningen ook betaalbaar blijven. De regionale woningbehoefte willen wij voornamelijk opvangen in de grote kernen Huissen, Bemmeler en Gendt. In de overige kernen blijven we bouwen naar behoefte. Een uitdaging hierbij wel is de bereikbaarheid. De VVD staat voor doorstroming en veiligheid voor de nieuwe én bestaande wijken. Dit omvat grotere initiatieven zoals de realisatie van de Dorpensingel, maar ook kleinere initiatieven zoals de doorsteek bij de Essenpas en de verbreding van wegen ten gunste van de weggebruikers. De fietsstraten, waar auto's te gast zijn, kunnen bijvoorbeeld een weg vriendelijk ontsluiten en veilig maken.

Er moet ook ruimte blijven voor het versterken van NEXTgarden. De glastuinbouw en de diversiteit van mooi ingepaste bedrijven op onze bedrijfsterreinen past namelijk bij onze gemeente. Op dit moment omvat onze gemeente ruim 17.500 arbeidsplaatsen. De VVD gaat voor een bescheiden groei, maar in balans met de andere uitdagingen en de schaarste van de gronden.

Verduurzaming is het vraagstuk voor de komende decennia. Gelukkig zien wij allerlei initiatieven op dit gebied in onze kernen. Initiatieven die door verenigingen en ondernemers bij de kop worden gepakt. Zo zie je zonnepanelen verschijnen en er wordt volop geïsoleerd. De regioafspraken zijn voor ons leidend, maar de invulling blijft maatwerk. Wij willen de duurzaamheidsopgave zoveel mogelijk oppakken in samenspraak met onze inwoners. Voor windmolens is er bijvoorbeeld maar beperkte ruimte. De gemeente kan zorgen voor uitbreiding van de benodigde ondergrondse infrastructuur. Een veelvoud aan laadpalen zal ervoor zorgen dat onze gemeente klaar is voor het opvangen van nog meer elektrische auto's.

Onze scholen verdienen goede gebouwen. We blijven investeren in goede onderwijs-huisvesting en we blijven aansturen op integrale kindcentra. Centra waar veel voorzieningen bij elkaar zitten (met name school, peuter- en kinderopvang). De komende jaren worden de volgende vier nieuwe schoolgebouwen gerealiseerd: het OBC Bemmeler, Het Sterrenbos in Huissen, De Doornick in Doornenburg en de Vonkenmorgen in Gendt.

Bijna de helft van onze uitgaven gaat naar de zorg toe. Liefdevolle zorg is voor ons belangrijk en moet toegankelijk blijven voor jong én oud. Dit uiteraard met een solide gemeentelijke financiële huishouding. Kleinschalige initiatieven rondom zorg zoals de Merlijn in Doornenburg is voor ons een goed voorbeeld om breder te stimuleren.

Alle inwoners en ondernemers hebben met afval te maken. Gelukkig heeft onze gemeente verschillende milieustraten die makkelijk te vinden zijn. De huidige laagdrempelige brengfunctie van papier en karton moet gecontinueerd worden. Daarnaast willen wij kijken of afvalbrengpunten ons kunnen ondersteunen bij een goed afvalbeleid. Samen met goede communicatie zal dit voor draagvlak bij onze inwoners zorgen.

De centra van Bemmeler, Gendt en Huissen zullen de komende periode extra aandacht krijgen. De centrummanager zal met de ondernemers en de gemeente initiatieven ontwikkelen. Rondom ondernemen zien wij kansen voor dagrecreatie in park Lingezege (horeca) en een nieuwe camping/camperplaatsen in de omgeving van Sprok. Hierbij wordt een win-win situatie gevonden met recreatie in het groen dicht bij de stad en de woonkern Bemmeler. Dijkverzwaring gaat ervoor zorgen dat de dijken veiliger worden. De overlast wordt minder en de uiterwaarden worden beter ontsloten. Het doortrekken van dezelfde lijn voor de andere dijkvlakken zou mooi zijn. Onze nieuwe UNESCO-parel Fort Pannerden komt daardoor nog beter uit de verf.

In dit programma streven wij er niet naar om alle onderwerpen te benoemen. Dat is in een veranderlijke samenleving niet te voorspellen. Als liberalen staan wij niet voor een maakbare samenleving door de overheid, maar juist door de mensen zelf.

Als VVD Lingewaard hebben we ons de afgelopen jaren sterk gemaakt om met elkaar in vertrouwen verder te bouwen aan **'OnsLingewaard'**. Dat is ook de ambitie die wij de komende periode samen willen doorzetten.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Kernboodschap.....	3
Inhoudsopgave.....	5
 I. Mijn Lingewaard waar het fijn leven is	
1.1 Waar je goed en betaalbaar kunt wonen.....	6
1.2 Waar we de wijk groen en leefbaar houden.....	6
1.3 Waar vervoer van A naar B vlot gaat.....	7
1.4 Vol slimme en duurzame oplossingen.....	7
 II. Een bloeiende lokale economie	
2.1 Waar weinig regels zijn en veel ruimte is.....	9
2.2 Met een goede lokale verbinding.....	9
2.3 Waar we met groen samengaan.....	10
2.4 Waar zoveel mogelijk mensen aan het werk gaan.....	10
2.5 Waar iedereen meedoet en integreert.....	10
 III. Waardevol samenleven	
3.1 Met liefdevolle zorg, dichtbij huis.....	11
3.2 Waar onderwijs een gelijke start biedt.....	12
3.3 Waar we gezond zijn, sporten en bewegen.....	12
3.4 Waar aandacht is voor kunst en cultuur.....	13
 IV. Een veilig Lingewaard	
4.1 Waar we veilig zijn en ons veilig voelen.....	14
4.2 Waar criminaliteit wordt aangepakt.....	15
 V. Een gemeente die klaar staat voor de Lingewaarders	
5.1 Waar het belang van de inwoners voorop staat.....	16
5.2 We onze krachten bundelen voor slimme oplossingen.....	16
5.3 En we verstandig met ons geld omgaan.....	17

I. Mijn Lingewaard waar het fijn leven is

1.1 Waar je goed en betaalbaar kunt wonen

Een huis is een thuis. De plek waar je je veilig en prettig wilt voelen. Daarom is het belangrijk dat iedereen een passende woning kan vinden. Wij willen dat onze Lingewaarders op ieder moment in hun leven het juiste huis kunnen vinden. Een huis dat je kunt aanpassen aan de levensfase waarin je je bevindt. Maar de realiteit is anders. Op dit moment is de woningnood, net zoals in Nederland, ook in Lingewaard hoog. Wij willen dat er een flink aantal nieuwe huizen bijgebouwd gaan worden, zodat iedereen betaalbaar in onze gemeente kan (blijven) wonen.

- ▶ Het bouwen van betaalbare huur- en koopwoningen voor starters, jonge gezinnen, ouderen en alleenstaanden in alle kernen wordt onze prioriteit. Zowel met inbreidings- als uitbreidingslocaties.
- ▶ De regionale woningbehoefte willen wij voornamelijk opvangen in de grotere kernen Huissen en Bemmelen. In de overige kernen blijven we bouwen naar lokale behoefte.
- ▶ Door te bouwen pakken we doorstroming aan bij zowel sociale huur, vrije huur als bij koopwoningen.
- ▶ Voor starters/jongeren willen we extra zaken doen, zoals tijdelijke contracten en tijdelijke woningen. Ook willen we doorgaan met wooncoaches om ouderen te begeleiden naar, de ene kant langer zelfstandig thuis wonen en de andere kant naar een kleinere woning.
- ▶ De gemeente gaat aan de slag waar mogelijk met creatieve en nieuwe woonvormen.
- ▶ We controleren of er geen uitbuiting onder arbeidsmigranten plaatsvindt. Ze mogen niet met te veel mensen op een te kleine plek worden geplaatst.
- ▶ Om snel meer woningen te kunnen bouwen, kiezen we voor kortere en soepelere procedures voor nieuwbouw. We bestrijden leegstand door het mengen van functies voor wonen, werken, detailhandel en horeca. Zo zorgen we voor prettige en leefbare kernen in Lingewaard. Ook doen we wat mogelijk is om speculatie tegen te gaan.

1.2 Waar we de wijk groen en leefbaar houden

We wonen allemaal graag in een wijk waar we ons thuis voelen. Een wijk die groen, schoon en veilig is.

- ▶ Natuur is belangrijk en verdient bescherming. Maar we realiseren ons dat ruimte schaars is. Daarom blijven we kritisch kijken wat haalbaar en realistisch natuurbeleid is, met een juiste balans tussen wonen, ondernemen en recreatie.
- ▶ We willen meer groene plekken met bomen en planten in Lingewaard, hoe klein dan ook. Een stenen omgeving is al snel opgefleurd met ontharding (operatie steenbreek), vergroening of een struik. Zo zorgen we voor een omgeving die klimaatbestendiger en koeler is.
- ▶ Een groen vlak bij je wijk vinden wij belangrijk om in te kunnen recreëren. Zo brengen wij het recreëren dichtbij huis.
- ▶ We willen een goed werkend en betaalbaar riool. We vinden het normaal dat iedereen die hiervan gebruik maakt, bijdraagt aan de kosten. Of je nu een huis huurt of bezit. De rioolheffing mag niet duurder dan nodig zijn.

- De gemeente zoekt de samenwerking op met waterschappen om wateroverlast te verminderen en maatregelen te nemen om gevolgen van hitte en droogte op te vangen. Zowel bij bouwplannen als bij weg- en natuuronderhoud wordt rekening gehouden met bodem- en waterbeheer: beter vasthouden van water, tegengaan van verspilling en stimuleren van het hergebruik van water.
- Bij het aanleggen van een nieuw rioolstelsel scheidt de gemeente regenwater van huishoudelijk afvalwater. Zo stimuleren we hergebruik van water en verspillen we minder. Ook het afkoppelen van regenwaterafvoer wordt gestimuleerd.
- Niet alleen voor mensen, maar ook voor dieren dient Lingewaard een prettige gemeente te zijn. We spannen ons in om het leefklimaat van dieren zo goed mogelijk te maken. Dat betekent groen en ruimte voor dieren, veilige uitlaatplekken.

1.3 Waar vervoer van A naar B vlot gaat

We verplaatsen ons allemaal voortdurend. We gaan naar werk, bij vrienden en familie op bezoek of wandelen een rondje in onze buurt om de hond uit te laten. Hoe we ons ook verplaatsen: het is fijn om zonder al te veel gedoe van A naar B te komen. Het is bovenal belangrijk dat verkeerssituaties veilig zijn voor voetgangers, fietsers en automobilisten.

Verkeersveiligheid heeft onze prioriteit. We richten onze straten en wijken, in het bijzonder in de buurt van scholen en sportclubs, veilig in. Dat doen we in samenwerking met politiediensten, scholen, clubs en buurtbewoners.

Wegen benutten we waarvoor ze bedoeld zijn. Zo mogen snelheidsbeperkende maatregelen, laat staan een knip, nooit een doel worden, maar hooguit een (laatste) redmiddel. Waar doorstroming mogelijk is zonder knip, zoals in de Essenpas, zien wij dat graag gerealiseerd worden.

Bij dijkverzwaringen zal de focus komen op de inrichting van het concept fietsstraten waar auto's te gast zijn. Hiermee wordt de overlast verkleind en de veiligheid en gastvrijheid vergroot.

We investeren in de bereikbaarheid van nieuwe en bestaande wijken. Doordat Huissen in omvang flink groeit, zal gekeken moeten worden naar alternatieve ontsluitingen. Dit om wegen zoals de Karstraat te ontlasten. Voor Bemmelen zal daarnaast ook focus moeten komen bij de realisatie van de Dorpensingel.

De provinciale wegen N838 en N839 verdienen ook extra aandacht. Dit betreft vooral de inrichting van de Van der Mondeweg in Haalderen, de Dorpsstraat in Gendt, de Krakkel in Doornenburg en de Lodderhoeksestraat in Angeren.

1.4 Vol slimme en duurzame oplossingen

Lingewaard moet verduurzamen. De regioafspraken zijn hierin leidend, maar de lokale invulling vraagt om maatwerk. Duurzaamheid biedt kansen voor economische groei en een fijne en leefbare gemeente. Maar dit willen we wel op een betaalbare manier voor gewone gezinnen en ondernemers. Door dit op een slimme manier aan te pakken, kunnen we ons leven zoveel mogelijk blijven leiden zoals we zelf willen. Zo blijft Lingewaard prettig om in te wonen.

- ▶ De energietransitie en verduurzaming bieden grote kansen voor het stimuleren van innovatie en werkgelegenheid. De gemeente voert actief beleid om deze nieuwe sectoren te steunen. Wanneer het effectief bijdraagt aan de lokale economie en het milieu kopen we onze producten en diensten duurzaam en circulair in.
- ▶ De ruimte binnen Lingewaard is schaars. Om de energietransitie vorm te geven, wordt er gekozen voor slimme oplossingen. Dit doen we samen met partners zoals Lingewaard Energie en ondernemers. Ruimte voor grootschalige zonneparken of windmolens is er niet. We hebben liever zonnepanelen op daken of parkeer- terreinen (parkeren onder zonnepanelen).
- ▶ We maken per wijk/kern een plan voor de verduurzaming van woningen en bouw- projecten. Samen met bewoners in de kernen en gebouweigenaren kijken we naar de beste oplossing.
- ▶ Het aantal elektrische auto's op straat zal groter worden. Om dit te ondersteunen, zal het aantal laadpalen vergroot moeten worden. Denk daarbij aan laadpalen bij dorpshuizen, sportterreinen en openbare terreinen.
- ▶ Voordat een wijk overgaat op een andere energievoorziening dan gas, zorgen we ervoor dat onze inwoners een betaalbaar alternatief aangeboden krijgen. Denk bijvoorbeeld aan slimme energienetwerken, waarbij huishoudens overtollig duurzame energie onderling kunnen delen. Het gasnetwerk behouden we voor de toekomst, wanneer waterstof of groen gas toegankelijk is.

II. Een bloeiende lokale economie

2.1 Waar weinig regels zijn en veel ruimte is

Lingewaard bestaat uit mooie en enthousiaste kernen boordevol goede initiatieven. We willen deze initiatieven zo min mogelijk in de weg zitten met regels en vergunningen. In plaats daarvan dient de gemeente een proactieve rol te vervullen. Te veel regels zijn voor niemand goed.

- ▶ Voor elke nieuwe regel die op gemeentelijk niveau wordt aangenomen, wordt er ook ten minste één afgeschaft. Zo voorkomen we een wildgroei aan nieuwe regels.
- ▶ De gemeente bezoekt nu vaak ondernemers om van hen te leren en waar mogelijk ons vestigingsklimaat te verbeteren. Dit willen wij voortzetten. Want ondernemers hebben vaak de beste ideeën over hoe we een goed vestigingsklimaat kunnen creëren.
- ▶ De tuinbouw, agricultuur en transport zijn typische sectoren voor onze gemeente. Samen met deze ondernemers onderzoeken wij kansen om goed te kunnen ondernemen. Hierbij wordt gedacht om nieuwe vestigingen zo dicht mogelijk bij de nieuwe doorgetrokken A15 onder te brengen. Het versterken van het kennisnetwerk met kenniscentra en ondernemers is tevens een goed idee.
- ▶ De grond binnen de gemeente wordt schaars. Voor de uitgifte van nieuwe gronden wordt continu gekeken naar de balans van werkgelegenheid, inpasbaarheid en omvang. Er moet wel ruimte zijn voor ondernemers om uit te breiden op een nieuw bedrijventerrein (Agropark 3).

2.2 Met een goede lokale verbinding

Lingewaard zorgt voor verbinding en bevordert de samenwerking tussen verschillende ondernemers. Lingewaard staat voor creativiteit, ondernemingszin, en leefbaarheid.

toegejuicht om opgestart te worden.

- ▶ Initiatieven die van inwoners komen, zoals Lingewaard Doet zullen verder worden aangemoedigd. Daarnaast willen we dat de gemeente proactief meedenkt bij de vergunningverlening van evenementen.
- ▶ Om park Lingezegen aantrekkelijker te maken zien wij kansen voor kleinschalige horeca. Dit tezamen met een kleinschalige camping of camperstandplaatsen bij Sprok/Zijdewinde.

2.3 Waar we met groen samengaan

Economie en natuur zijn in Lingewaard geen tegenstanders, maar gaan hand in hand, zoals bijvoorbeeld bij Sprok en theetuin Doornik in Bommel, Kasteel Doornenburg en Fort Pannerden in Doornenburg en Strand Anders in Huissen.

De agricultuur is ontzettend belangrijk voor Lingewaard. Neem bijvoorbeeld de glastuinbouw van NEXTgarden of de fruitbedrijven. Wij staan pal achter de agrariërs. We willen dat de agrarische sector kan blijven ondernemen. Daarnaast willen we dat ze ruimte krijgen voor nevenactiviteiten op het gebied van recreatie, toerisme, natuurbeheer of een andere bedrijvigheid. Wij vinden het natuurbeheer in de Ooijpolder een goed voorbeeld hiervan.

2.4 Waar zoveel mogelijk mensen aan het werk gaan

Werk is van groot belang voor de mens en de samenleving. Werk zorgt voor contact met andere mensen. Werk leidt tot zelfstandigheid en eigenwaarde. Wie werkt, investeert in zichzelf en draagt zijn steentje bij aan de toekomst van onze samenleving.

We willen dat zoveel mogelijk mensen aan het werk gaan. Bij om- en bijscholing richten we ons daarom op iemands talenten en mogelijkheden, en hoe dit aansluit op de arbeidsmarkt. Wanneer de stap naar regulier werk nog te groot is, begeleiden we onze inwoners naar geschikt werk en leerwerkplekken.

Het onderwijs en het bedrijfsleven werken nauw samen om ervoor te zorgen dat er voldoende passende banen zijn voor wie klaar is met zijn opleiding. Jongeren moeten hun talenten kunnen laten ontploien.

Wanneer je van een uitkering naar een betaalde baan gaat, willen we dat je er in inkomen op vooruit gaat.

Voor jongeren is het belangrijk dat ze een baantje kunnen vinden. De gemeente kijkt onder andere bij het verstrekken van vergunningen of de jongeren er wat aan hebben.

Wij stimuleren samenwerkingen in de regio Arnhem/Nijmegen om kenniscentra, ondernemers en onderwijs met elkaar te verbinden. Dit zorgt voor verbreding en innovatie.

2.5 Waar iedereen meedoet en integreert

Van nieuwkomers verwachten we dat ze in ruil voor de geboden gastvrijheid bijdragen aan onze samenleving. Door de Nederlandse taal te leren en je te verdiepen in onze normen en waarden, kun je sneller aan het werk. Daarbij bieden we goede begeleiding. We sluiten niemand uit.

De Nederlandse taal spreken is cruciaal voor het vinden van een baan. We zorgen voor betaalbare cursussen om als nieuwkomer de taal te leren en gaan laaggeletterdheid tegen.

Jonge kinderen van ouders die inburgeren, gaan (net als andere kinderen) naar een peuteropvang om achterstanden vroeg aan te pakken.

Bij de inburgering besteden we meer aandacht aan onderwerpen als zelfbeschikking, de gelijkwaardigheid van man en vrouw, LHBTI-rechten, antisemitisme en de vrijheid van godsdienst.

III. Waardevol samenleven

3.1 Met liefdevolle zorg, dichtbij huis

We willen goede en liefdevolle zorg waarin onze inwoners centraal staan. Met hulp die zo dicht mogelijk bij huis wordt georganiseerd, zodat het weinig aanpassing vraagt aan ons dagelijks leven. Zodat je in je eigen buurt goed oud kunt worden. Een buurt waar je burens gemakkelijk kunt ontmoeten voor een gezellig praatje. En waar alle straten goed toegankelijk zijn, zodat iedereen gemakkelijk naar de buurtwinkel kan gaan. Inwoners blijven het liefst zo lang mogelijk in hun eigen kern/wijk wonen.

- ▶ We zetten ons daarom in op het bouwen van meer woningen waar je goed oud kunt worden en we zetten ons in op woonvormen waar ouderen bij elkaar kunnen wonen. Zo kun je met ondersteuning zelfstandig blijven wonen.
- ▶ Een vergunning voor het aanpassen van een woning moet snel verleend worden als het bijdraagt aan langer zelfstandig wonen. Daarom gaan we in gesprek met Waardwonen en Woonstichting Gendt om bestaande woningen voor deze doelgroepen aan te passen en te investeren in de bouw van nieuwe woningen voor ouderen en mensen met een beperking.

- ▶ Zorg moet voor iedereen betaalbaar blijven. Daarom kijken we kritisch of de hulp die we geven passend is.
- ▶ Wanneer zorg nodig is, dan moet het snel beschikbaar en van goede kwaliteit zijn. Daarom spreken we met zorgorganisaties af hoelang dit mag duren. Als thuis wonen niet langer gaat, vinden we dat er binnen drie weken opvang beschikbaar moet zijn. Het regelen van de juiste thuiszorg is hierin een belangrijk onderdeel.
- ▶ We koesteren en ontzorgen onze mantelzorgers. Vooral onze jonge mantelzorgers die naast school nog zorgen voor iemand, verdienen extra hulp. Mantelzorgers kunnen terecht met vragen bij de SWL-participatiepunten.
- ▶ Welzijnsorganisaties onderhouden contact met de mantelzorgers om overbelasting te voorkomen. Daarbij zetten we vrijwilligers in en organiseren we logeermogelijkheden voor zorgbehoevenden om

lucht te brengen voor de mantelzorgers.

- ▶ We blijven initiatieven vanuit de samenleving stimuleren zoals kleinschalige zorgcentra. De Merlijn in Doornenburg is daar een goed voorbeeld van.
- ▶ Voor liefdevolle zorg dichtbij huis spelen huisartsenpraktijken en buurthuizen/ontmoetingscentra een cruciale rol. Zo zorgen we voor basisondersteuning in het dagelijks leven.
- ▶ Als volwassenen, kinderen of gezinnen zwaardere hulp nodig hebben, helpen wij hen daarheen op weg. Hiervoor kunnen mensen terecht bij praktijkondersteuners bij de huisarts, bij de gebiedsteams van de gemeente, of bij de hulpverleners die op de scholen aanwezig zijn. Zij wijzen hen door naar de juiste ondersteuning. Door vroegsignalering hopen wij hiermee uithuisplaatsing te kunnen voorkomen.

3.2 Waar onderwijs een gelijke start biedt

Goed onderwijs biedt kinderen en jongeren de kans op een gelijke start en geeft ze kennis en vaardigheden mee waar ze de rest van hun leven profijt van hebben. Op school leren we kinderen ook wat onze normen en waarden zijn en hoe we in Nederland met elkaar omgaan. Op school leer je wat normaal is en wat niet. Goed onderwijs speelt daarom niet alleen een grote rol in het leven van het individu: de hele samenleving heeft er belang bij.

- ▶ Onze scholen verdienen goede gebouwen. We blijven investeren in goede onderwijshuisvesting (door middel van het integraal huisvestingsplan) en we blijven aansturen op integrale kindcentra waar veel voorzieningen bij elkaar zitten (met name school, peuter- en kinderopvang). De komende jaren worden de volgende vier nieuwe schoolgebouwen gerealiseerd: het OBC Bommel, Het Sterrenbos in Huissen, De Doornick in Doornenburg en de Vonkenmorgen in Gendt.
- ▶ Onderwijs moet van goede kwaliteit zijn. Schoolbesturen zijn hiervoor verantwoordelijk, maar de gemeente is gesprekspartner. Als de kwaliteit van lesgeven onder druk staat, biedt de gemeente ondersteuning. Die rol pakt de gemeente ook als het gaat om het voorkomen van thuiszitters in het onderwijs.
- ▶ Pesten is een veel voorkomend probleem onder jongeren, of dit nu op straat, in de klas, op het sportveld of online is. In ons Lingewaard zetten we ons actief in voor het sluiten van afspraken die pesten tegengaan en zullen voorkomen: het 'anti-pest-pact'.
- ▶ De scholen zijn goed en veilig bereikbaar voor kinderen en ouders. Daarom zorgen we voor een veilige toegang tot de school met veilige wandel- en fietsroutes. Ook kijken we naar bijvoorbeeld kiss & ride-plekken. Kinderen voor speciaal onderwijs kunnen gebruik maken van leerlingenvervoer.
- ▶ School is een sociale ontmoetingsplaats. Daarom stimuleert de gemeente dat er ruimte in of nabij het schoolgebouw is die bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen, op het gebied van muziek, sport en cultuur. School- en sportgebouwen kunnen voor verschillende doelgroepen worden gebruikt.
- ▶ Binnen Lingewaard huisvesten wij zoveel mogelijk alle vormen van onderwijs dichtbij. Daarom blijven wij in gesprek met het basis-, voortgezet- en vervolgonderwijs (ROC). Onderwijs, ondernemers en leerlingen komen zo dichtbij elkaar en vormen zo een versterkte schakel. Hiermee kan uitval worden voorkomen.

3.3 Waar we gezond zijn, sporten en bewegen

Sporten is ontzettend belangrijk. Sport verbindt, geeft zelfvertrouwen, plezier en ontspanning. Door te sporten zorgen we bovendien goed voor een gezonde, duurzame en weerbare samenleving. Zeker nu onze samenleving steeds ouder wordt, is het belangrijk dat we in beweging blijven en dat sport voor iedereen toegankelijk is. Daarom werken we met scholen, sportverenigingen en andere maatschappelijke instellingen samen, zodat iedere inwoner van jong tot oud kan sporten.

- ▶ De gemeente draagt financieel bij aan het sporten van kinderen, als hun ouders dit niet kunnen betalen. Deze mogelijkheid moet algemeen bekend zijn in Lingewaard.
- ▶ Het niveau van sportvoorzieningen in onze gemeente is op een behoorlijk hoog peil. De "openclubgedachte" waarbij

meerdere groepen samen gebruik kunnen maken van sportvoorzieningen juichen we toe. Sportpark de Vijzel in Doornenburg en de Blauwenburcht in Huissen zijn hier mooie voorbeelden van. We bouwen daarmee voort op het sportbeleid "Sport in Lingewaard, goed in beweging". De sportcoaches kunnen hierbij helpen.

- Binnensportaccommodaties moeten voldoen aan de tijd. Hierbij wordt niet alleen gedacht aan het sociale, maar ook het sportieve gedeelte. Dat geeft binding. De sportaccommodaties worden op basis van behoefte vernieuwd.

- We zorgen voor voldoende plekken om buiten te kunnen spelen en sporten. Concreet denken wij hier aan het realiseren van fitness in de buitenlucht. Zo kan je het hele jaar door buiten sporten. Een jaarrondveld in iedere kern is hierbij ook belangrijk.

3.4 Waar aandacht is voor kunst en cultuur

Cultuur in Lingewaard is van iedereen. Kunst, erfgoed, historische kringen en cultuur zijn van grote waarde voor de samenleving. Cultuur stimuleert de creativiteit. Creativiteit leidt tot innovatie. Dat heeft een positief effect op iedereen.

- Wij vinden het belangrijk dat mensen die niet uit Lingewaard komen onze geschiedenis en cultuur leren kennen. Wij vinden het belangrijk om ons cultureel erfgoed te koesteren. Daarbij horen ook evenementen zoals de sinterklaas-intochten, de Bemmelse Dweildag, de Ponymarkten, de Bemmelse Kortebaandraverij, het Gendtse Kersenfeest, de Triatlon, de Exodustochten, de Huissense Umdracht, de Huissense Dag, de culturele dag op kasteel Doornenburg, het 3 Oever Festival, de doorkomst van de Nijmeegse vierdaagse en tot slot, maar zeker niet minder belangrijk de kermissen/schuttersfeesten in de verschillende kernen. Het nieuwe UNESCO-pareltje Fort Pannerden mag er ook wezen. Lokale excursies van scholen dragen bij aan het leren van de Lingewaardse cultuur.

- Cultuuronderwijs helpt kinderen om met nieuwe werelden in aanraking te komen. Op alle basisscholen in Lingewaard krijgt ieder kind cultuureducatie.

- We willen niet bezuinigen op cultuur, maar het geld zo effectief mogelijk inzetten. Zo bereiken we zoveel mogelijk inwoners. Van culturele instellingen verwachten we dat ze verantwoordelijkheid afleggen over hoe zij het belastinggeld besteden.

- Culturele organisaties laten bij een subsidieaanvraag ook zien hoe ze hun eigen inkomsten binnenhalen.

- Bij kleinschalige evenementen passen laagdrempelige veiligheidseisen.

- Voor het afsteken van vuurwerk volgen we de landelijke lijn.

IV. Een veilig Lingewaard

4.1 Waar we veilig zijn en ons veilig voelen

Het is belangrijk dat we ons veilig voelen in onze eigen buurt en huis. Zonder veiligheid is er geen vrijheid. Wij willen dat iedereen in Lingewaard veilig kan wonen, verblijven, werken en ondernemen. Dat Lingewaard niet alleen veilig is, maar eenieder zich ook veilig voelt. Maar veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Samen met inwoners en ondernemers zorgt de gemeente voor een veilige leefomgeving. Door met elkaar op te trekken gaan we overlast tegen. We pakken criminaliteit keihard aan en zetten alles op alles om herhaling te voorkomen. We zullen ons vooral richten op preventie. Voorkomen is beter dan genezen.

- ▶ Het is belangrijk dat landelijke, regionale en gemeentelijke hulpdiensten 24 uur per dag bereikbaar zijn. Communicatie is daarvoor heel erg belangrijk. Aangifte doen kan op het bureau, via internet of telefoon. Ook via de app moet je meldingen kunnen maken. Daarnaast moet de ingestuurde melding ook teruggekoppeld worden naar de persoon die de melding heeft gemaakt.
- ▶ In Lingewaard moet iedereen zichzelf kunnen zijn. Daarom pakken we discriminatie en geweld tegen wie dan ook keihard aan.

- ▶ De politie en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) zijn zichtbaar op straat en in wijken. Boa's vergroten de handhaving en bestrijden kleine criminaliteit. De kosten van handhaving worden zoveel mogelijk verhaald op diegenen die het veroorzaken.
- ▶ Iedereen kan bijdragen aan de veiligheid in de buurt. Wijkagenten die de buurt goed kennen, voegen daar iets extra's aan toe. De gemeente stimuleert de oprichting van buurtpreventieverenigingen en WhatsApp-groepen daar waar ze nog niet zijn. Inwoners en wijkagenten werken daarbij samen. Ideeën voor proactieve veiligheid die de Lingewaarders zelf kunnen vervullen, worden gestimuleerd door de gemeente.
- ▶ Om overlast en oneigenlijk gebruik op industrieterreinen te voorkomen, worden er samenwerkingsverbanden door de ondernemers opgericht ter preventie. De gemeente speelt hierbij

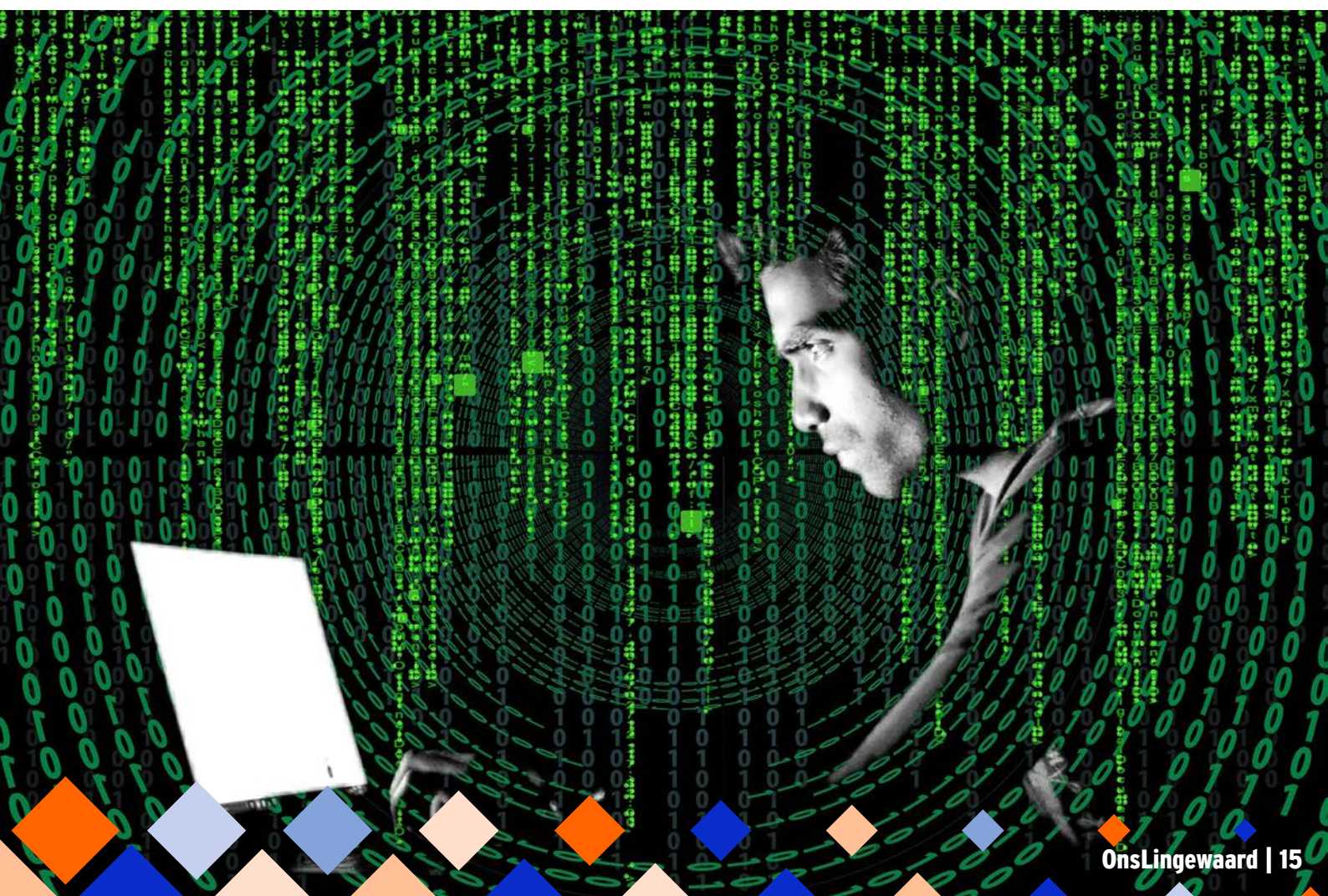
een belangrijke proactieve rol. Een gevelstimuleringsfonds, Bedrijfsinvesteringszones en Keurmerk Veilig Ondernemen zijn hier goede voorbeelden van.

- ▶ Veiligheid op scholen vinden we heel erg belangrijk. We stimuleren dat er meer gecontroleerd gaat worden op verboden middelen en wapenbezit op scholen. Daarnaast willen we meer voorlichting hierover. Extra politie-inzet bij scholen draagt bij aan de veiligheid.
- ▶ De gemeente blijft in gesprek met hangjongeren door middel van straatcoaches. We willen een betere zichtbaarheid van de activiteiten van SWL (Stichting Welzijn Lingewaard) voor alle jongeren in Lingewaard.
- ▶ Verantwoorde hangplekken zoals bij het gemeentehuis in Bemmelen dragen bij aan een veilige sfeer. Zo verplaats je de drukte uit de woonwijken en blijven alle daden onder toezicht.
- ▶ De aanrijtijden van hulpdiensten zoals ambulances en brandweer voldoen aan de wettelijke norm voor iedere kern.

4.2 Waar criminaliteit wordt aangepakt

Mensen worden niet geboren als crimineel, maar glijden vaak af door een slechte opvoeding, verkeerde vrienden of een onveilige omgeving. Het is daarom belangrijk dat de gemeente bij de aanpak van criminaliteit kiest voor de juiste balans tussen repressie en preventie. De kracht van onszelf, ondersteund door een gemeente die zorg draagt voor veiligheid, vormt het fundament van onze samenleving.

- Crimineel geld mag de bovenwereld niet bereiken. De gemeente is scherp op ondermijning en witwaspraktijken. We weigeren een vergunning of trekken deze in als deze misbruikt wordt voor het faciliteren van criminele activiteiten. Als er signalen zijn van misbruik wordt dit onderzocht. Wij onderzoeken de mogelijkheden om in de gemeentelijke verordeningen op te nemen dat de wet BIBOB (wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen) standaard onderdeel uitmaakt van de vergunningaanvraag voor ondernemers.
- Onze boa's verdienen de juiste middelen om voor onze veiligheid te zorgen. Om hen veiligheid te garanderen, zijn we een voorstander voor het gebruik van technologie zoals cameratoezicht en bodycams.
- Overlast, hondenpoep of afvaldumping wordt streng aangepakt en door onze boa's beboet.
- Een proef met legale wietkweek vindt mogelijk ook in onze gemeente plaats. De gemeente zal extra focus houden voor de veiligheid van de omwonenden. De proef wordt geëvalueerd met de omwonenden en waar nodig wordt opgetreden of worden extra maatregelen getroffen.
- Steeds vaker zijn onze inwoners slachtoffer van (digitale) criminaliteit, zoals WhatsApp-fraude, babbeltucfraude of phishing. Daarom investeren we in goede voorlichting voor inwoners, jong en oud, zodat ze minder snel slachtoffer worden van (digitale) criminaliteit. Inwoners weten waar ze aangifte van (digitale) criminaliteit kunnen doen.

V. Een gemeente die klaar staat voor de Lingewaarders

5.1 Waar het belang van de inwoners voorop staat

De gemeente is er om inwoners te helpen hun problemen op te lossen als het de inwoner zelf niet lukt. Het belang van de inwoners staat altijd voorop. Met eenvoudige formulieren, helder taalgebruik en overzichtelijke regels helpen we alle inwoners en ondernemers vooruit in het leven en voorkomen we wachtrijen, problemen en frustraties.

- ▶ Brieven en formulieren van de gemeente zijn voor iedereen begrijpelijk.
- ▶ We vinden het normaal dat de gemeente de telefoon opneemt als je belt met een vraag. De gemeente doet er alles aan om je goed te helpen. Er wordt meer aandacht besteed aan een proactieve binding en bereikbaarheid van de gemeente met de nadruk op sociale media.
- ▶ De digitale dienstverlening van de gemeente is van goede kwaliteit. Deze digitalisering moet met de tijd blijven meegaan.
- ▶ De gemeente zorgt ervoor dat ICT volledig bijtijds is, zodat privacygevoelige informatie van inwoners beschermd is tegen digitaal kraken (hacken) en cyberaanvallen.
- ▶ Een transparante overheid vinden wij belangrijk. De gemeente informeert inwoners over gegevens die belangrijk zijn om een oordeel te kunnen vormen over het lokaal bestuur, zoals de besteding van subsidies.

5.2 We onze krachten bundelen voor slimme oplossingen

Lingewaard maken we met elkaar! We bundelen onze krachten en werken met plezier samen om de problemen op te lossen die zich in onze eigen straat, buurt of wijk plaatsvinden. Kijk maar eens naar de mooie projecten die uit Lingewaard Doet zijn gekomen. Daarom vinden we het belangrijk dat de gemeente slimme en creatieve initiatieven van inwoners en ondernemers aanmoedigt. En bij belangrijke besluiten worden onze inwoners in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken.

- ▶ Het enthousiasme van de samenleving benutten we zoveel mogelijk. Daarom zitten we initiatieven van ondernemers en verenigingen zo min mogelijk in de weg met regels en vergunningen. Daarnaast denken we proactief mee bij een verenigingen-, ondernemers- of duurzaamheidsloket.
- ▶ We ondersteunen maatschappelijke initiatieven die inwoners betrekken zoals het right to challenge. Zo kunnen groepen inwoners gemeentelijke taken overnemen als zij daarvoor een goed plan hebben. Daarbij kijken we ook naar de mogelijkheden voor een revolverend fonds. Afbetalingen van leningen uit dit fonds zorgen ervoor dat nieuwe leningen voor maatschappelijke initiatieven mogelijk zijn.
- ▶ De dorps- en wijkontwikkelplannen worden door de inwoners opgesteld met hulp van de gemeente. Het platform Lingewaard Doet is net zoals het Lingewaards Tientje een groot succes waar we graag mee doorgaan.
- ▶ Bij het opstellen van nieuw beleid wordt iedereen die dit direct raakt betrokken. Daarbij creëert de gemeente vooraf duidelijke verwachtingen om teleurstellingen achteraf te voorkomen. Zo werken we aan draagvlak en beter beleid.

▶ Participatie betekent niet dat de grootste schreeuwers altijd gelijk krijgen. De gemeente heeft meer oog voor de 'stille meerderheid' die de gemeente niet altijd zo snel weet te vinden. Zo houden we balans bij het maken van keuzes.

5.3 En we verstandig met ons geld omgaan

Een gemeente is pas gezond als de financiën op orde zijn. Belastinggeld wordt verdiend door onze ondernemers en inwoners. Daar gaan we zuinig en verstandig mee om. De belastingen houden we zo laag mogelijk. Gemeenten krijgen echter steeds meer taken en de gemeentelijke financiën staan in alle gemeenten onder druk. Daarom is het belangrijk dat de gemeente helder en transparant verantwoording aflegt over de besteding van belastinggeld.

- ▶ De uitgaven en inkomsten van de gemeente zijn transparant. De begroting en het jaarverslag zijn helder leesbaar. Bewoners en ondernemers krijgen jaarlijks eenvoudige inzage waaraan geld is besteed en welk effect is bereikt.
- ▶ We geven niet meer geld uit dan er binnenkomt.
- ▶ De gemeentelijke leges zijn zoveel mogelijk gebaseerd op de kostprijs. 'De gebruiker betaalt' is het uitgangspunt. Het is niet acceptabel als allerlei kosten op inwoners afgewenteld worden.

OnsLingewaard